

Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej

Jak przebiega konsumenckie postępowanie upadłościowe?

W tego typu „sprawach konsumenckich” postępowanie upadłościowe prowadzi się w zasadzie według stosowanych odpowiednio przepisów o postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego.

Prawo upadłościowe i naprawcze powinno spełniać następujące funkcje:

- funkcję sanacyjną,
- funkcję windykacyjną,
- funkcję profilaktyczną,
- funkcję oddłużeniową - która ma zasadnicze znaczenie w toku upadłości konsumenckiej,
- funkcję wychowawczą.

Postępowanie upadłościowe w sprawach konsumenckich, oprócz oddłużenia **upadłego**, ma także w pewnym zakresie zaspokoić wierzycieli, dlatego przyjęto, iż postępowanie to będzie prowadzone według przepisów o postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego, żeby tą drogą spieniężyć majątek upadłego i zaspokoić należności wierzycieli. Takie postępowanie polega na przeprowadzeniu, pod nadzorem syndyka i przede wszystkim sądu, egzekucji generalnej z majątku upadłego tworzącego masę upadłości. Nie będzie natomiast w tych sprawach postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu, gdyż to postępowanie nie odpowiada istocie upadłości konsumenckiej, a ponadto wywoływałoby negatywne konsekwencje w postaci nadmiernej komplikacji postępowania, co prowadziłoby do przewlekłości i wzrostu jego kosztów.

W postępowaniu upadłościowym w sprawach konsumenckich wyłączono jednak stosowanie niektórych przepisów Prawa upadłościowego i naprawczego o postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego:

- przepis wprowadzający obowiązek złożenia przez dłużnika wniosku o ogłoszenie upadłości w pewnych przypadkach (art. 21);
- przepisy ustanawiające podwyższone rygory dotyczące formalizmu procesowego przy składaniu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zakazujące udzielenia zwolnienia od kosztów sądowych dłużnika (art. 28 ust. 1 i art. 32 ust. 1);
- możliwość przeprowadzenia wstępnego zgromadzenia wierzycieli (art. 44-50, 55-56);

- sporządzanie sprawozdania finansowego przez syndyka (art. 307 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego).

Mimo wszystko, wysoki stopień skomplikowania, pracochłonność i związana z tym kosztowność procedury upadłościowej ograniczać będzie liczbę wszczynanych przez konsumentów postępowań upadłościowych i zacieśniać je do przypadków trudnych do zaakceptowania z moralnego punktu widzenia.

Jak złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości?

Wniosek o ogłoszenie upadłości może zgłosić tylko dłużnik. Konsumenckie postępowanie upadłościowe nie jest możliwe do przeprowadzenia z wniosku wierzyciela.

Wniosek składa się do sądu powszechnego. Sprawy o ogłoszenie upadłości rozpoznaje sąd upadłościowy w składzie 3 sędziów zawodowych. Sądem upadłościowym jest sąd rejonowy - sąd gospodarczy. Do rozpoznania spraw o ogłoszenie upadłości właściwy jest w tym przypadku sąd miejsca zamieszkania dłużnika, a gdy dłużnik nie ma w Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania albo siedziby, właściwy jest sąd, w którego obszarze znajduje się majątek dłużnika.

Wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zawierać przede wszystkim:

- imię i nazwisko dłużnika oraz jego miejsce zamieszkania;
- oznaczenie miejsca, w którym znajduje się majątek dłużnika;
- wskazanie okoliczności, które uzasadniają wniosek i ich uprawdopodobnienie (środkami uprawdopodobnienia mogą być np. pisemne oświadczenia osób trzecich, pisemna opinia rzeczoznawcy i inne). Aby więc sąd mógł ocenić sytuację finansową dłużnika, winien on do wniosku o ogłoszenie upadłości dołączyć kopie dokumentów, z których wynika, jakie ma długi i **dochody**.

Pisząc wniosek, należy też uwzględnić pewne elementy, które zapobiegą jego oddaleniu przez sąd.

Wraz z wnioskiem o ogłoszenie upadłości dłużnik jest obowiązany złożyć oświadczenie na piśmie co do prawdziwości danych zawartych we wniosku. **Jeżeli takie oświadczenie nie jest zgodne z prawdą, dłużnik ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną na skutek podania nieprawdziwych danych we wniosku o ogłoszenie upadłości. W razie zaś niezłożenia takiego oświadczenia, wniosek zostanie zwrócony bez wzywania dłużnika do jego uzupełnienia.**

Ponadto jeśli na skutek braku lub wskazania nieprawidłowego adresu dłużnika bądź niewykonania innych zarządzeń nie można nadać sprawie dalszego biegu, wniosek o ogłoszenie upadłości zostanie zwrócony.

Cofnięcie wniosku o ogłoszenie upadłości może nastąpić do chwili wydania przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Sąd niezwłocznie zwróci się do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla dłużnika o udzielenie informacji, czy dłużnik w ciągu ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości zgłaszał fakt dokonania czynności prawnych podlegających opodatkowaniu, oraz zasięga informacji w Krajowym Rejestrze Sądowym, czy dłużnik jest współnikiem spółek handlowych.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2008 r., Nr 234, poz. 1572);
- Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. 2003 r., Nr 60, poz. 535 ze zmianami

Które osoby prywatne będą mogły zbankrutować?

STRESZCZENIE: Część osób niebędących w stanie spłacać swoich zobowiązań finansowych będzie wkrótce miała **prawo** ogłosić upadłość. Z końcem marca 2009 r. wprowadzony został nowy typ postępowania oddłużeniowego, określanego jako **upadłość konsumencka**. Możliwość tzw. upadłości konsumenckiej mają osoby fizyczne, które nie są przedsiębiorcami. Dotąd w Polsce upadłość mogły ogłosić jedynie firmy. Osoba prywatna, nawet jeżeli nie miała już żadnych szans na spłatę swoich długów, nie miała żadnej możliwości, aby wyrwać się z pętli zadłużenia.

Upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. Kiedy dłużnik jest niewypłacalny? Czy każdy dłużnik będzie mógł ogłosić upadłość? Komu będzie służyła upadłość? Kiedy sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości?

Co dzieje się z majątkiem upadłego po ogłoszeniu upadłości?

Jeśli wierzyciel uczestniczy w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego, wtedy zaspokojenie jego roszczeń nastąpi przez partycypowanie w części dochodu, jaki przyniesie upłynnienie składników masy upadłości i ściągnięcie wierzytelności upadłego. Ogłoszenie upadłości dłużnika wiąże się zawsze z koniecznością poniesienia przez jego wierzycieli pewnych strat majątkowych. Upadłość, jako forma generalnej egzekucji, służy równomiernemu zaspokojeniu wierzycieli dłużnika i polega w zasadzie na jak najszybszym zlikwidowaniu majątku upadłego. Prawo upadłościowe wyposaża w tym celu syndyka masy upadłości w szereg instrumentów pozwalających na sprawną sprzedaż ruchomości i nieruchomości upadłego.

Po ogłoszeniu upadłości postępowanie upadłościowe toczy się w sądzie upadłościowym, który ogłosił upadłość; czynności postępowania upadłościowego wykonuje zaś sędzia-komisarz, z wyjątkiem czynności, dla których właściwy jest sąd. Organem sprawującym nadzór nad przebiegiem całego postępowania jest sędzia-komisarz mający w zakresie swoich czynności prawa i obowiązki sądu i przewodniczącego. W razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego powoływany jest syndyk. W zasadzie jeżeli ogłoszono upadłość likwidacyjną, upadły traci zarząd swym majątkiem, który przejmuje syndyk. W

przypadku upadłości konsumenckiej sędzia-komisarz może jednak zezwolić, żeby likwidację masy upadłości prowadził upadły pod nadzorem syndyka. Takie uproszczenie postępowania niewątpliwie przyczyni się do obniżenia kosztów postępowania.

Po ogłoszeniu upadłości upadły traci z mocy prawa zarząd i możliwość korzystania i rozporządzania swym majątkiem (również nabytym w toku postępowania). Stanowi on masę upadłości. Postępowanie upadłościowe polega więc na likwidacji majątku dłużnika. Dłużnik nie może umówić się z sądem, że spłaci tylko połowę długów i dzięki temu będzie mógł zatrzymać np. samochód. Wyznaczony przez sąd syndyk spisze wszystko, co upadły ma wartościowego, i wystawi na licytację. Z uzyskanych w ten sposób sum spłaci jego długi - w miarę możliwości - wszystkie. Po ogłoszeniu upadłości upadły obowiązany jest więc wskazać i wydać syndykowi cały swój majątek (tj. wartościowe ruchomości jak samochód, biżuterię, sprzęt RTV, a także nieruchomości) oraz wydać wszystkie dokumenty dotyczące jego działalności, majątku oraz rozliczeń np. dla celów podatkowych i korespondencję. Wykonanie tego obowiązku upadły potwierdza w formie oświadczenia na piśmie, które składa sędziemu-komisarzowi. Jeżeli upadły ukrywa się lub ukrywa majątek sędzia-komisarz może zastosować w stosunku do niego odpowiednie środki przymusu (określone w Kodeksie postępowania cywilnego dla egzekucji świadczeń niepieniężnych).

Upadły jest też obowiązany udzielać sędziemu-komisarzowi i syndykowi wszelkich potrzebnych wyjaśnień dotyczących swojego majątku. Sędzia-komisarz może postanowić, aby upadły nie opuszczał terytorium Polski bez jego zezwolenia. Na powyższe postanowienia sędziego-komisarza upadły może złożyć zażalenie.

W jakich przypadkach sąd umorzy postępowanie?

Jeżeli upadły nie wskaże i nie wyda syndykowi całego majątku albo niezbędnych dokumentów lub w inny sposób nie wykonuje ciążących na nim obowiązków, sąd umorzy postępowanie. Postępowanie upadłościowe w sprawach konsumenckich ze swej istoty musi być bowiem traktowane jako przywilej dla dłużnika. Porządek prawny wymaga, aby dłużnicy wykonywali swoje zobowiązania, gdyż niewykonywanie zobowiązań pociąga za sobą negatywne konsekwencje dla wierzycieli, co może doprowadzić do łańcucha upadłości. Dlatego też dłużnik korzystający z tego przywileju powinien dobrowolnie, lojalnie i uczciwie współpracować z organami prowadzącymi postępowanie upadłościowe. Jeśli więc upadły dłużnik narusza nałożone na niego obowiązki, daje dowód, że nie jest osobą wiarogodną i nie zasługuje na oddłużenie. Tylko więc od woli i zachowania konsumenta będzie zależało, czy postępowanie upadłościowe nie będzie umorzone. Sąd umorzy postępowanie upadłościowe również, jeżeli majątek pozostały po wyłączeniu z niego przedmiotów majątkowych dłużnika obciążonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

Co wchodzi w skład masy upadłości?

Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego (dłużnika) staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. W zasadzie w skład masy

upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego. Nie wchodzi jednak do masy upadłości:

- mienie, które jest wyłączone od egzekucji według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (czyli np. przedmioty urządzenia domowego, pościel, bielizna i ubranie codzienne, niezbędne dla dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny, a także ubranie niezbędne do pełnienia służby lub wykonywania zawodu, zapasy żywności i opału niezbędne dla dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny na okres jednego miesiąca; narzędzia i inne przedmioty niezbędne do osobistej pracy zarobkowej dłużnika oraz surowce niezbędne dla niego do produkcji na okres jednego tygodnia, z wyłączeniem jednak pojazdów mechanicznych; u dłużnika pobierającego okresową stałą płacę - pieniądze w kwocie, która odpowiada nie podlegającej egzekucji części płacy na czas do najbliższego terminu wypłaty, a u dłużnika nie otrzymującego stałej płacy - pieniądze niezbędne dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez dwa tygodnie, przedmioty niezbędne do nauki, papiery osobiste, odznaczenia i przedmioty służące do wykonywania praktyk religijnych oraz przedmioty codziennego użytku, które mogą być sprzedane tylko znacznie poniżej ich wartości, a dla dłużnika mają znaczną wartość użytkową);
- wynagrodzenie za pracę upadłego w części niepodlegającej zajęciu;
- mienie wyłączone uchwałą zgromadzenia wierzycieli;
- nieściągalne wierzytelności oraz niezbywalne ruchomości wyłączone przez sędziego-komisarza.

Do masy upadłości trafia więc także to, co upadły pozyska w toku postępowania. Syndyk może zająć wynagrodzenie za pracę należne upadłemu na spłatę wierzytelności dochodowych w postępowaniu upadłościowym. Pierwszeństwo przed nimi mają jednak składki na ubezpieczenie społeczne należne od danego wynagrodzenia oraz wierzyciele alimentacyjni. Dopiero do tego, co zostanie, ma prawo syndyk. Do masy upadłości nie wchodzi jednak wynagrodzenie za pracę upadłego w części niepodlegającej zajęciu według Kodeksu pracy. Co do zasady z wynagrodzenia zajętego przez syndyka pracownik powinien dostać przynajmniej połowę tego, co zarobił (art. 87 Kodeksu pracy) - i nie mniej niż wynosi wynagrodzenie minimalne (art. 871 Kodeksu pracy).

Jeżeli do spadku otwartego po ogłoszeniu upadłości powołany zostaje upadły, spadek wchodzi do masy upadłości. Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca nie składają oświadczenia o przyjęciu spadku, a spadek uważa się za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza. Podobnie dzieje się, jeśli otwarcie spadku nastąpiło przed ogłoszeniem upadłości, a do chwili jej ogłoszenia nie upłynął jeszcze termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku i powołany spadkobierca oświadczenia takiego nie złożył, bądź w razie ustanowienia zapisów na rzecz upadłego.

Nawet jeżeli długi zaciągnął tylko jeden z małżonków, do zaspokojenia wierzycieli może być wykorzystany wspólny majątek małżeński. Jeśli bowiem dłużnik nie spisał z małżonkiem intercyzy ustanawiającej rozdzielność majątkową, oboje odpowiadają za długi zaciągnięte przez jedno z małżonków. W skład masy upadłości wchodzi majątek osobisty bankruta oraz majątek wspólny małżonków.

Podział majątku wspólnego po ogłoszeniu upadłości jednego z małżonków jest wyłączony. Małżonek upadłego może dochodzić w postępowaniu upadłościowym należności z tytułu udziału w majątku wspólnym (w zasadzie wynoszącego połowę), zgłaszając tę wierzytelność sędziemu-komisarzowi, co może utrudniać zaspokojenie innych wierzycieli.

Roszczenia małżonka upadłego do masy upadłości wynikające z umowy majątkowej małżeńskiej mogą być uwzględnione tylko wówczas, gdy była ona zawarta wcześniej niż dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Syndyk niezwłocznie obejmuje majątek upadłego, zarządza nim, zabezpiecza go przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zabraniem go przez osoby postronne oraz przystępuje do jego likwidacji. Jeżeli syndyk napotyka przeszkody przy obejmowaniu majątku upadłego, wprowadzenia syndyka w posiadanie majątku upadłego dokonuje komornik sądowy. Podstawę wprowadzenia stanowi postanowienie sądu o ogłoszeniu upadłości lub postanowienie o powołaniu syndyka bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności. Koszty wprowadzenia pokrywa tymczasowo Skarb Państwa. Koszty te ściąga się od osób, które przeszkadzały w objęciu majątku, a w razie niemożności ściągnięcia, podlegają one zaspokojeniu z masy upadłości. Jeżeli działania utrudniające objęcie majątku przez syndyka podejmowało kilka osób, koszty wprowadzenia obciążają te osoby solidarnie.

Syndyk podejmuje niezbędne czynności celem ujawnienia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w księdze wieczystej oraz w innych księgach i rejestrach, do których wpisany jest majątek upadłego. Syndyk zawiadamia o upadłości:

- tych wierzycieli, których adresy są znane na podstawie ksiąg upadłego, a także komornika ogólnej właściwości upadłego;**
- placówki pocztowe; Placówki te doręczają syndykowi adresowaną do upadłego korespondencję i wszelkie przesyłki; Syndyk wydaje upadłemu korespondencję i przesyłki, które nie dotyczą majątku masy upadłości lub których zatrzymanie nie jest potrzebne ze względu na zawarte w nich wiadomości;**
- banki i instytucje, z którymi upadły zawarł umowę o udostępnienie skrytki sejfowej albo złożył pieniądze lub inne przedmioty.**

Syndyk wzywa przedsiębiorstwa przewozowe, przedsiębiorstwa spedycyjne i domy składowe, w których znajdują się lub mogą znajdować się towary należące do upadłego lub przesyłki do niego adresowane, o przekazanie syndykowi przesyłek lub towarów oraz aby nie wykonywały poleceń kierowanych do nich przez upadłego. Syndyk może też żądać od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego potrzebnych informacji dotyczących majątku upadłego.

Po ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, syndyk niezwłocznie przystępuje do spisu inwentarza i oszacowania masy upadłości oraz sporządzenia planu likwidacyjnego. Syndyk składa sędziemu-komisarzowi spis inwentarza wraz z planem likwidacyjnym w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia upadłości. Plan likwidacyjny powinien określać proponowane sposoby sprzedaży składników majątku upadłego, w szczególności sprzedaży przedsiębiorstwa, termin sprzedaży, preliminarz wydatków oraz ekonomiczne uzasadnienie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej. Ustalenie składu masy upadłości następuje więc przez sporządzenie przez syndyka spisu

inwentarza. Wraz ze spisem inwentarza dokonuje się oszacowania majątku wchodzącego do masy upadłości.

Wątpliwości co do tego, które z przedmiotów należących do upadłego wchodzi w skład masy upadłości, rozstrzyga sędzia-komisarz na wniosek syndyka lub upadłego. Takie rozwiązanie ma na celu uproszczenie postępowania w przedmiocie ustalania składu masy upadłości. Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Kto może złożyć wniosek o wyłączenie przedmiotu z masy upadłości?

Składniki mienia nienależące do majątku upadłego podlegają wyłączeniu z masy upadłości. Wniosek o wyłączenie przedmiotu z masy upadłości może złożyć więc osoba, której przysługuje prawo własności przedmiotu błędnie włączonego do masy upadłości. Zgodnie z art. 70 Prawa upadłościowego i naprawczego przedmioty te podlegają wyłączeniu z masy upadłości. Wniosek należy złożyć sędziemu-komisarzowi. Z wnioskiem może wystąpić osoba, będąca właścicielem rzeczy nie wchodzącej w skład masy upadłości, jednak do tej pory nie zostało wyłączone z masy upadłości. We wniosku o wyłączenie z masy upadłości należy zgłosić wszelkie twierdzenia, zarzuty i dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku dalszego postępowania, chyba że powołanie ich we wniosku było niemożliwe. Sędzia-komisarz rozpoznaje wniosek o wyłączenie z masy upadłości w terminie jednego miesiąca od dnia jego złożenia po wysłuchaniu syndyka, nadzorca sądowego albo zarządcy. Co do zasady przedmiot powinien zostać wydany w naturze, jednak jeśli z pewnych względów nie jest to możliwe (np. upadły zbył ten przedmiot), wydaniu podlega świadczenie otrzymane za zbyte mienie wydaje się osobie, do której mienie to należało, jeżeli świadczenie jest wyodrębnione w masie upadłości. Jeśli świadczenie wzajemne nie zostało jeszcze spełnione, roszczenie o wydanie tego świadczenia przechodzi na uprawnionego do wydania rzeczy. W razie oddalenia wniosku o wyłączenie z masy upadłości wnioskodawca może w drodze osobnego powództwa żądać wyłączenia mienia z masy upadłości.

Jak następuje likwidacja masy upadłości?

Likwidacji masy upadłości dokonuje się przez sprzedaż nieruchomości i ruchomości, przez ściągnięcie wierzytelności od dłużników upadłego i wykonanie innych jego praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości albo ich zbycie. W przypadkach wskazanych w ustawie likwidacja ruchomości oraz wierzytelności i praw obciążonych zastawem rejestrowym może nastąpić także przez przejęcie ich przez wierzyciela będącego zastawnikiem zastawu rejestrowego, jeżeli umowa o ustanowienie zastawu przewiduje zaspokojenie zastawnika w drodze przejęcia przedmiotu zastawu. Zasady dotyczące likwidacji w drodze sprzedaży ruchomości oraz przejęcia ruchomości obciążonych zastawem rejestrowym stosuje się odpowiednio do sprzedaży i przejęcia przez wierzyciela zwierząt, jeśli nie jest to sprzeczne z przepisami dotyczącymi ochrony zwierząt. Sprzedaż dokonana w postępowaniu upadłościowym ma skutki sprzedaży egzekucyjnej.

Jeżeli w skład masy upadłości wchodziły rzeczy ruchome, których nie można zbyć z zachowaniem przepisów ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, sędzia-komisarz może zarządzić ich wyłączenie z masy upadłości albo zezwolić na ich zniszczenie.

Co jeśli bankrut ma mieszkanie lub dom?

Oddłużenie upadłego nie może odbywać się z pokrzywdzeniem wierzycieli. Dlatego też upadły powinien spłacić wierzycieli w takim zakresie, w jakim jest to możliwe. Posiadany przez dłużnika lokal mieszkalny czy dom powinien być także przeznaczony na spłatę długów. Dłużnik zaś powinien zamieszkać w wynajętym mieszkaniu. Ze względu na to, że należy w maksymalnym stopniu zapewnić spłatę wierzytelności, przyjęto, że jeżeli dłużnik posiada lokal mieszkalny lub dom, to dobro to również powinno należeć do masy upadłościowej. Mieszkanie i dom jednorodzinny zostaną więc sprzedane na pokrycie zobowiązań, gdy będzie to niezbędne do spłaty długów. Nie trzeba będzie więc zapewniać bankrutowi pomieszczeń tymczasowych, których brak obecnie często blokuje np. eksmisję. Dłużnicy nie są chronieni przepisami o ochronie praw lokatorów, ponieważ one dotyczą tylko zajmujących lokale na podstawie innego tytułu niż własność. W przypadku dużego zadłużenia mieszkanie będzie jednym z pierwszych składników majątku podlegających zabezpieczeniu i zbyciu na poczet długu. Wartość licytowanej nieruchomości określana jest przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego. Cena wywoławcza, tj. minimalna kwota, za jaką można kupić dom bądź mieszkanie podczas pierwszej licytacji, wynosi 3/4 sumy oszacowania. Jeśli do pierwszej licytacji nikt nie stanie, wyznacza się drugą, podczas której cena wywoławcza stanowi 2/3 sumy oszacowania. Cena takich mieszkań czy domów może zatem nieznacznie odbiegać od aktualnych cen rynkowych.

Dłużnik nie pozostanie jednak bez dachu nad głową. Przewidziano, iż jeżeli w skład masy upadłości wchodzi lokal mieszkalny albo dom jednorodzinny, w którym zamieszkuje upadły, z sumy uzyskanej z jego sprzedaży wydziela się upadłemu kwotę odpowiadającą przeciętnemu czynszowi najmu lokalu mieszkalnego za okres 12 miesięcy. Kwotę tę, na wniosek syndyka, określa sędzia-komisarz, biorąc pod uwagę potrzeby mieszkaniowe upadłego, w tym liczbę osób pozostających z upadłym we wspólnym gospodarstwie domowym (np. ile ma dzieci na utrzymaniu). Na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje zażalenie.

Założeniem jest więc, iż termin 12 miesięcy jest wystarczający do skutecznego przedsięwzięcia przez dłużnika działań dla ustabilizowania jego sytuacji mieszkaniowej. Takie warunki są i tak korzystniejsze niż np. egzekucja prowadzona wskutek niespłacenia bankowi kredytu hipotecznego czy egzekucja komornicza, gdy dłużnik i tak tracił zajmowane lokum, którego był właścicielem, ale nie dostawał nic w zamian.

Przykład:

- *Osobie mieszkającej samotnie przysługiwać będzie ze spieniężonego majątku kwota umożliwiająca najem przez rok kawalerki, zaś osobie posiadającej dzieci - nawet mieszkania kilkupokojowego.*

Sędzia-komisarz może przyznać upadłemu zaliczkę na poczet ww. kwoty jeszcze przed sprzedażą starego lokum. Bankrut może więc od razu szukać nowego mieszkania.

Natomiast poselski projekt Prawa i Sprawiedliwości, który odpadł podczas prac sejmowych, przewidywał wyłączenie z masy upadłości mieszkania dłużnika do powierzchni 10 m² na osobę podlega wyłączeniu z masy upadłości (metraż dotyczyć miało dłużnika i każdej osoby pozostającej na jego utrzymaniu).

Podstawa prawna:

- **Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2008 r., Nr 234, poz. 1572)**